

**Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek és családjaik társadalmi integrációjának
módszertani támogatása**

MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport (MASZK)

Kutatási terv a 2018 szept. 1- 2020. aug. 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan

I. Kutatási munkaterv a 2018/2019-es akadémiai évre vonatkozóan

Kutatási tervünk a harmadik akadémiai évben is az eredeti 2016-2020-as munkaterv szakmódszertani koncepcióját tekinti kiindulópontnak. A kvantitatív és kvalitatív kutatásaink (Isd. 1. sz. melléklet, *Félideg kutatási beszámoló*) mérési szakaszai lezárultak, az adatbevitel mindkét fázisban lezajlott, így az elkövetkező két kutatási évben (s várhatóan azt követően is) ezekben a résztémáinkban az eredmények elemzése és publikálása a feladatunk. Az alábbi táblázatban így a harmadik kutatási fázissal - a MASZK központi elemével - a Csillagbusz iskolai befogadást támogató intervenciós programmal összefüggő feladatokat ismertetjük.

IDŐ- INTERVALLUM	KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG
2018. szept. 1- szept. 30.	Etikai engedélyeztetési kérelem benyújtása. A kidolgozott aktivitásgyűjtemény korrekciója, lektorálása.
2018. okt. 1- dec. 31.	Etikai engedélyeztetést követően a mintába bevonni kívánt intézmények megkeresése, engedélyek (intézményi befogadó nyilatkozatok, tanítói és szülői hozzájárulások) kérése, gyűjtése, együttműködések megkötése. A programcsomag további elemeinek kidolgozása, véglegesítés a pilot eredmények mentén (a módszer-csomag kézikönyv-szintű kidolgozása, pedagógus-felkészítést tartalmazó útmutató és képzési anyag, valamint a szükséges eszközök és képi anyag előállítás). A teljes pedagógus team felállása. Részletes mérési- és munkafolyamat megtervezése.
2019. jan. 1- febr. 15.	Tantestületi tréningek megtartása országszerte. Tanítói és tanári részletes felkészítő tréning Budapesten. <i>Kezdeti hatásvizsgálati mérések</i> elvégzése (10-10 /teszt-kontroll/ integrált általános iskolában, 2./3./4. osztályokban, tanulói/szülői/pedagógusi kérdőívek és interjúk felvételével).
2019. febr. 1- máj. 31.	Csillagbusz módszertan implementáció (intervenció) az intézményekben. Folyamatos adatbevitel, szükség esetén szupervízió.
2019. máj. 1- jún. 15.	<i>Hatásvizsgálati visszamérések</i> elvégzése (10-10 /teszt-kontroll/ integrált általános iskolában, 2./3./4. osztályokban, tanulói/szülői/pedagógusi kérdőívek és interjúk felvételével).
2019. jún. 15- aug. 31.	Adatbevitel, elemzések megkezdése, publikációk előkészítése.

A „Csillagbusz-kutatás” főbb hipotézisei:

1. Az inklúziót támogató beavatkozásban résztvevő osztályokban (tesztosztályok) az autizmussal élő tanuló jólléte szignifikáns javulást mutat.
2. A tesztosztályokban a neurotipikus osztálytársak autizmussal kapcsolatos attitűdje és tudása szignifikáns javulást mutat a kontrollosztályokhoz képest.
3. Azokban az osztályokban, ahol előfordult korábban a tanulók között az autizmussal élő gyermekekre irányuló zaklatás, a tesztosztályokban javulás várható az agresszió-viktimizáció skálán.
4. A tesztosztályokban az autizmussal élő tanuló szociometriai státusza javul.
5. Az autizmussal élő tanuló más partnerekkel való interakcióinak száma és/vagy időtartama a tesztosztályokban javulást mutat.
6. A tesztosztályokban dolgozó tanítók autizmussal kapcsolatos attitűdje és tudása szignifikáns javulást mutat a kontrollosztályokban dolgozó tanítókéhez képest.

Vizsgálati eszközök, módszerek:

- a kutatásban résztvevő 20 osztályban a módszertan kipróbálása előtt és után minden tanulóval maximálisan 2-2 tanóra keretében néhány kérdőívet veszünk fel, melyek közül kiemelendő:
 - szociometriai mérés SMETRY (Horváth, Szekeres, 2016) innovatív digitális mérőeszközzel;
 - autizmussal kapcsolatos attitűd felmérése CATCH (Rosenbaum-Amstrong-King) attitűdskálával és további tudásméréssel;
 - az integráció gyermeki szempontjainak megismerése, valamint bántalmazásra vonatkozó adatok gyűjtése az Agresszió és viktimizáció skála (Gerevich, Bácskai, 2012) segítségével;
 - a kérdőíves vizsgálatoknál részletesebb, mélyebb információk gyűjtésére interjúk felvételét is tervezzük, amelyekre a társas interakciók jellegének és mennyiségének feltérképezésében is támaszkodunk.

II. Kutatási munkaterv-vázlat a 2019/2020-as akadémiai évre vonatkozóan; tervezett disszeminációk, publikációk

Kutatócsoportunk negyedik kutatási évében a tervezettek követve a három kutatási fázis szakmai-tudományos és társadalmi disszeminációjának megerősítésére, a társadalmi hasznosíthatóság, az alkalmazott módszertanok széleskörű implementációjára fekteti a hangsúlyt. Új kutatási-kísérleti elemet a 2019/2020-as akadémiai évben nem tervezünk.

Kutatócsoportunk munkájának eredményeképpen a hazai köznevelés és intézményes ellátás számára alkalmazható oktatási inklúziót támogató módszertani programcsomagot publikálunk, s elektronikus úton hozzáférhetővé teszünk. Ezzel párhuzamosan egy kb. 20-25 oldalas, közérthető, összefoglaló tájékoztató anyagot állítunk elő az életminőségre, életminőség és oktatás valamint más ellátási formák összefüggéseire vonatkozó kvantitatív és kvalitatív vizsgálatainkból, mely szándékaink szerint alkalmas lesz a szélesebb társadalmi

disszeminációra, az érdekvédelem megerősítésére, és az evidencia-bázisra igényt tartó döntéshozatal támogatására.

A 2019-2020 közötti időszakra tervezett jelentősebb tudományos konferencia-részvételeink:

- Országos Neveléstudományi Konferencia 2018 (elfogadott MASZK szimpózium), 2019 (kutató-pedagógusokkal közösen);
- Magyar Pszichológiai Társaság Országos Tudományos Nagygyűlése 2019;
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesületének Országos Szakmai Konferenciája 2019;
- 12th Autism-Europe International Congress (A new dynamic for change and inclusion) 2019;
- International Meeting for Autism Research (IMFAR) 2020
- International Conference on Inclusive and Special Education.

Tervezünk továbbá több, a hagyományainknak megfelelő, az aktuális kutatási eredmények disszeminációját ismertető társadalmi megjelenést (hazai köznevelési témájú ill. AOSZ rendezvények keretében és nemzetközi szinten, pl. *Autism-Europe's LINK magazine*). Eredményeinket továbbra is nemzetközi és hazai edukációs, egészségügyi, gyógypedagógia és autizmus tematikájú peer-reviewed szaklapokban kívánjuk megjelentetni.

Jelentős előrelépések történtek nemzetközi kapcsolataink épülésében, s ezek várhatóan folyamatosan bővülnek/elmélyülnek (lisd. Birminghami Egyetem 'School of Education' Autizmus Edukációs és Kutatási Központ, Autism Centre for Education and Research; ACER ill. a New South Wales-i Egyetem, Sydney).

További számos MASZK témájú szakdolgozat ill. TDK munka várható 2018-2020 között is (lisd. részletesen a kutatócsoport weboldalán <http://maszk.elte.hu/index.php/projektek/szinergikus-projektek/>).

III. A kutatócsoport fejlődési terve (személyes előmeneteli terv, változások a kutatócsoport összetételében)

A MASZK személyi előmeneteli terve szerint a jelenleg 2 fő, autizmus témában kutató PhD hallgató a 2018-2020 közötti időszakban benyújtja doktori értekezését (Havasi Ágnes 2019-ben nyújtja be, Borsos Zsófia várhatóan 2020-ban). A 2018/2019-es tanévtől Fazekas Dorottya PhD hallgatóként bekapcsolódik a MASZK kutatócsoport munkájába, s a második két éves periódusban vesz aktívan részt a projektjeinkben.

A 2017-2018-as akadémiai év során kutatócsoportunk MA képzésben résztvevő hallgatója, Horhi Anett ÚNKP ösztöndíjat nyert, s tevékenységei keretében elsősorban a szülői életminőség kutatásban ért el jelentős előmenetelt, publikációs lehetőséget kapott, és pályamunkáját sikeresen megvédte. 2018-ban Horhi Anett az Autisták Országos Szövetségével

(AOSZ) közös új, *Digitális-autonómia támogatás autizmusban* c. projektünkben az AOSZ által irányított projektrész szakmai vezetői megbízatását kapta. Németh Vivien (MA hallgató) a 2017/2018-as tanévben a kvalitatív vizsgálati fázis szakmai asszisztensi szerepét látta el, s 2019. tavaszán MASZK témában PhD képzésre történő felvételét kezdeményezi, hasonlóképpen Horváth Endre, szakmai kutatási asszisztensünk is doktori képzés megkezdését tervezi.

A kutatási beszámolóban (1. sz. melléklet) feltüntetettek szerint tovább bővült a kutatócsoport kutató-pedagógus és egyetemi hallgatói közreműködőinek, továbbá érdekképviseleti szereplőinek száma (Isd. 4. és 5. sz. melléklet).

Stefanik Krisztina vezető kutató a 2020/2021-es tanévben tervezi a MASZK témán alapuló (Csillagbusz intervenciós projektrész) habilitációs előmenetelét.

Vargáné Molnár Márta 2018. októberétől tudományos főmunkatársi pozícióban folytatja MASZK vezető-helyettesi munkáit, s 2020-ig PhD témavezetői feladatokat ellátását tervezi e kutatási témában.

Győri Miklós, a kutatócsoport vezetője esetében az egyetem kari vezetése az elkövetkező két évben professzori előterjesztést tervez.